

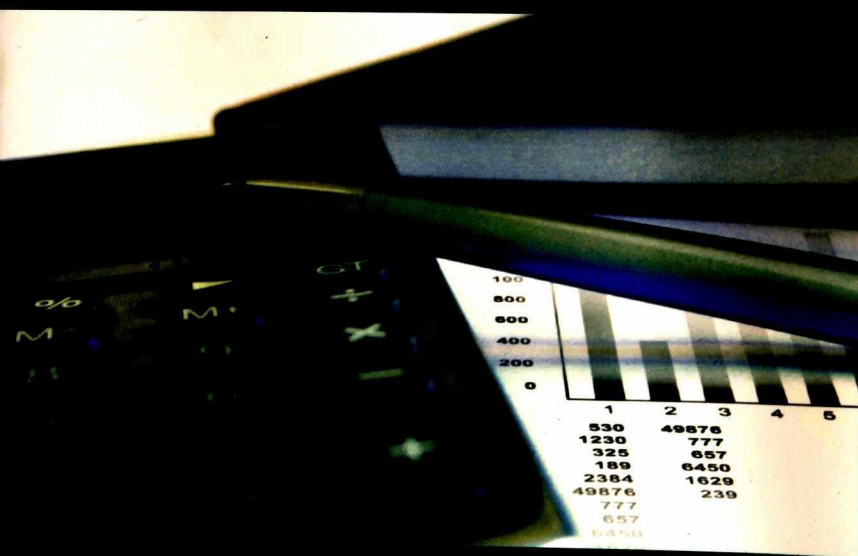
BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
VIỆN ĐẠI HỌC MỞ HÀ NỘI

TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN

CHỦ BIÊN: PGS.TS. ĐOÀN XUÂN TIẾN

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
VIỆN ĐẠI HỌC MỞ HÀ NỘI**

TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN

PGS-TS. Đoàn Xuân Tiên (chủ biên)

**NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI
Hà Nội, 2010**

LỜI NÓI ĐẦU

Nhằm đáp ứng nhu cầu nghiên cứu và học tập của đông đảo học viên loại hình Đào tạo từ xa, Viện Đại học Mở Hà Nội tổ chức biên soạn giáo trình **Tổ chức công tác kế toán**. Giáo trình được biên soạn theo chuẩn khu vực cho chuyên ngành Kế toán.

Từng chương của giáo trình được biên soạn theo trình tự: mục tiêu chung, mục tiêu cụ thể, nội dung cơ bản; cuối mỗi chương mục đều có phần tóm lược nhấn mạnh những nội dung cơ bản, các câu hỏi ôn tập, bài tập và hệ thống tài liệu tham khảo. Giáo trình thể hiện những nội dung cơ bản giúp học viên nắm được phương pháp, nội dung tổ chức công tác kế toán, và kiến thức nền tảng để học tập các môn chuyên ngành kế toán khác, vận dụng vào thực tiễn sinh động.

Giáo trình do các tác giả giàu kinh nghiệm trong giảng dạy, nghiên cứu lĩnh vực kế toán, kiểm toán biên soạn. Nhóm tác giả gồm:

- PGS.TS. Đoàn Xuân Tiên (chủ biên)
- TS. Nghiêm Thị Thà
- ThS. Nguyễn Thị Hồng Vân
- NCS. Đoàn Ngọc Lưu.

Mục đích trước tiên của Viện Đại học Mở Hà Nội khi biên soạn nhằm phục vụ công tác giảng dạy và học tập loại hình Đào tạo từ xa. Dĩ nhiên, bộ học liệu này rất bổ ích đối với sinh viên chính quy và các hệ đào tạo tập trung khác.

Để giúp người học đạt hiệu quả cao, giáo trình **Tổ chức công tác kế toán** được phát hành kèm theo đĩa CD và được hỗ trợ qua các chương trình trên sóng Đài Tiếng nói Việt Nam và trang web: www.hou.edu.vn. Trong quá trình biên soạn, mặc dù đã rất cố gắng và cẩn trọng, chắc chắn không tránh khỏi những hạn chế khiếm khuyết, chúng tôi mong nhận được những ý kiến đóng góp của các đồng nghiệp, độc giả, và học viên, để bổ sung chỉnh lý cho lần tái bản được hoàn thiện hơn.

NHÓM TÁC GIẢ

Chương I

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN

Xin chào các anh/chị học viên!

Rất hân hạnh được gặp các anh/chị trong chương I môn học Tổ chức công tác kế toán.

Sự thành công hay kết quả của bất kỳ một công việc nào cũng phụ thuộc rất nhiều vào công tác tổ chức. Tổ chức công việc một cách khoa học và phù hợp với pháp luật quy định, đặc điểm cụ thể của hoạt động thì chất lượng và hiệu quả công việc cao; ngược lại, thì không thành công hoặc kết quả thấp.

Kế toán là công cụ quản lý, giám sát chặt chẽ, có hiệu quả trong mọi hoạt động kinh tế tài chính, cung cấp thông tin đầy đủ, trung thực, kịp thời, công khai, minh bạch của các đơn vị. Công việc cụ thể của kế toán là ghi chép, thu thập, xử lý và cung cấp thông tin kinh tế, tài chính của đơn vị cho các đối tượng sử dụng; các công việc đó liên quan đến bộ máy kế toán, các phương pháp kế toán và các quy định có tính pháp quy về chuyên môn kế toán. Điều đó khẳng định phải có tổ chức công tác kế toán.

Tổ chức công tác kế toán là một trong những nội dung rất quan trọng và không thể thiếu được của công tác kế toán. Đây là chương mở đầu của môn học “Tổ chức công tác kế toán”, nó có ý nghĩa rất quan trọng và cần thiết, giúp các anh/chị nắm được những vấn đề chung về tổ chức công tác kế toán, trên cơ sở đó nghiên cứu, tìm hiểu và tiếp thu các nội dung cụ thể và sâu hơn ở các chương sau của môn học.

Chương I gồm 4 nội dung:

- I. Nội dung công việc kế toán ở các đơn vị.
- II. Ý nghĩa và mục đích của tổ chức công tác kế toán trong các đơn vị.

III. Yêu cầu và nhiệm vụ của tổ chức công tác kế toán.

IV. Nội dung tổ chức công tác kế toán ở các đơn vị.

Mục tiêu chung:

Sau khi học xong chương này, anh/chị sẽ nắm được những vấn đề chung nhất về tổ chức công tác kế toán ở các đơn vị, bao gồm: Nội dung công việc kế toán; ý nghĩa, mục đích của tổ chức công tác kế toán; yêu cầu, nhiệm vụ tổ chức công tác kế toán; nội dung tổ chức công tác kế toán. Đồng thời hiểu được sự cần thiết của việc học tập môn học này.

Mục tiêu cụ thể:

Sau khi học xong chương này anh/chị sẽ:

- Nắm vững được công việc kế toán ở các đơn vị bao gồm những nội dung công việc gì.
- Hiểu được ý nghĩa và mục đích của tổ chức công tác kế toán;
- Nắm được những yêu cầu và nhiệm vụ của tổ chức công tác kế toán trong các đơn vị;
- Nắm được khái quát những nội dung tổ chức công tác kế toán trong các đơn vị.
- Hiểu được sự cần thiết phải học tập môn học Tổ chức công tác kế toán.

I. NỘI DUNG CÔNG VIỆC KẾ TOÁN Ở CÁC ĐƠN VỊ

GIỚI THIỆU:

Trong phần này, chúng ta sẽ nghiên cứu một số khái niệm kế toán; nội dung các công việc kế toán ở các đơn vị bao gồm những công việc gì và các yêu cầu của thông tin kế toán. Sau khi học xong mục I, anh/chị sẽ có thể:

- Hiểu sâu hơn khái niệm kế toán xét trên góc độ nội dung công việc kế toán và tổ chức công tác kế toán; khái niệm đơn vị kế toán.
- Biết được nội dung các công việc kế toán ở các đơn vị bao gồm những công việc gì? Từ đó anh/chị có thể hình dung được các công việc mà

bộ phận/phòng kế toán và các nhân viên kế toán đơn vị cần phải tổ chức và thực hiện.

- Hiểu được những yêu cầu cơ bản của thông tin kế toán, từ đó hiểu được những yêu cầu đó chi phối đến tổ chức công tác kế toán như thế nào.

NỘI DUNG:

1. Một số khái niệm

a) Khái niệm kế toán

Xét góc độ nội dung công việc và tổ chức công tác kế toán thì có một số khái niệm về kế toán như sau:

- Xuất phát từ nội dung công việc kế toán cụ thể và những nhiệm vụ cần thực hiện của kế toán, Điều lệ tổ chức kế toán Nhà nước (năm 1989) có ghi: “Kế toán là công việc ghi chép, tính toán bằng con số dưới hình thức giá trị, hiện vật và thời gian lao động, chủ yếu dưới hình thức giá trị để phản ánh, kiểm tra tình hình vận động của các loại tài sản và kết quả hoạt động SXKD, sử dụng vốn và kinh phí của Nhà nước cũng như từng tổ chức, xí nghiệp”.

- Theo Luật Kế toán Việt Nam (Lệnh công bố số 12/2003/L-CTN ngày 26/6/2003): “Kế toán là việc thu thập, xử lý, kiểm tra, phân tích và cung cấp thông tin kinh tế tài chính dưới hình thức giá trị, hiện vật và thời gian lao động”.

- Ở góc độ chức năng của kế toán là cung cấp thông tin, theo cuốn sách Kế toán quốc tế (Robert N. Anthony - dịch giả Trần Hoài Nam và Trương Đức Chính - xuất bản năm 1992): “Kế toán là một ngôn ngữ, mục đích của mọi ngôn ngữ là cung cấp thông tin, thông tin kế toán được báo cáo bằng các báo cáo tài chính”.

- Liên đoàn Kế toán quốc tế: “Kế toán là nghệ thuật ghi chép, phân loại, tổng hợp theo một cách riêng có bằng những khoản tiền, các nghiệp vụ và sự kiện mà chúng có ít nhất một phần tính chất tài chính và trình bày kết quả của nó”.

- Ủy ban Thuật ngữ của Viện kế toán viên công chứng Mỹ (AIA), năm 1941 đã khái niệm: “Kế toán là nghệ thuật ghi chép, phân loại và hệ thống hoá

các phạm trù tiền tệ, nghiệp vụ và sự kiện diễn ra theo những cách thức có ý nghĩa mang đặc trưng tài chính và cho ra đời những thông tin từ kết quả đó”.

- Theo Kermit D.Larson (Kế toán tài chính theo hệ thống kế toán Mỹ - dịch giả Đặng Kim Cương - NXB Thống kê - năm 1994): “Kế toán là một hoạt động dịch vụ. Chức năng của kế toán là cung cấp các thông tin số lượng về các tổ chức, thông tin đó trước hết có bản chất tài chính và có mục đích sử dụng trong quá trình ra các quyết định kinh tế”.

- Theo Ronald J.Thacker (Nguyên lý kế toán Mỹ - NXB Thống kê - năm 1994): “Kế toán là một phương pháp cung cấp thông tin cần thiết cho quản lý có hiệu quả và đánh giá hoạt động của mọi tổ chức” (khái niệm này nhấn mạnh về góc độ sử dụng thông tin kế toán); hoặc: “Trong kế toán, kết quả hoạt động kinh tế của doanh nghiệp được thu thập, phân tích, đo lường, sắp xếp, ghi chép, tóm tắt và phản ánh dưới dạng thông tin” (khái niệm này nhấn mạnh về góc độ hoạt động kế toán, tức là công việc của người làm kế toán).

Như vậy, có nhiều quan điểm và nhận thức về kế toán, đưa ra những khái niệm kế toán có thể khác nhau, song, các khái niệm kế toán đó đều có những điểm chung đó là:

- Công việc của những người làm kế toán là: Ghi chép, thu thập, phân loại, tính toán, phân tích, tổng hợp... và cung cấp thông tin về kinh tế, tài chính của các đơn vị cho các đối tượng sử dụng.

- Là công cụ phục vụ cho quản lý, kiểm tra, kiểm soát, đánh giá hoạt động và ra quyết định về quản lý và kinh doanh đối với các đơn vị.

b) Khái niệm “Đơn vị kế toán” (Accounting Entity)

Đơn vị kế toán là nơi diễn ra các hoạt động kiểm soát và tiến hành các công việc, các nghiệp vụ kinh tế tài chính, cần thiết phải thực hiện việc ghi chép, thu nhận, xử lý và cung cấp thông tin, tổng hợp thông tin, lập báo cáo tài chính.

Đơn vị kế toán là chủ thể hoạt động, có quyền sở hữu tài sản và sử dụng tài sản đó trong quá trình hoạt động của mình. Đơn vị kế toán có thể là doanh nghiệp hoặc là tổ chức phi kinh doanh (cơ quan hành chính, đơn vị sự nghiệp, tổ chức xã hội...). Kế toán ở đơn vị kế toán nhằm thu nhận, xử lý và cung cấp